

Temat: Związki wyrazowe.

Przypomnienie terminów: związek wyrazowy, wyraz określany, wyraz określający, związek główny, związek poboczny.

Rodzaje związków: związek zgody, związek rządu i związek przynależności.

Wyrazy poza związkami w zdaniu.

Ćwiczenia w wyszukiwaniu i określaniu związków wyrazowych w zdaniu.

Notatka do zeszytu.

Związki wyrazowe to połączenie wyrazów w zdaniu. Składają się one z wyrazu **określanego** (nadrzędnego) i **określającego** (podrzędnego). Wyraz podrzędny uzupełnia treść wyrazu nadrzędnego.

W zdaniu można wyróżnić:

- **związek główny**, związek podmiotu z orzeczeniem:

- **związki poboczne**, związki pozostałych wyrazów.

Moja siostra oddała książkę do biblioteki.

kto? co zrobiła?

siostra ——— oddała związek główny

podmiot orzeczenie

czyja?

siostra ——— moja związek poboczny

wyraz wyraz

nadrzędny podrzędny

co?

oddała ——— książkę związek poboczny

wyraz wyraz

nadrzędny podrzędny

dokąd?

oddała ——— do biblioteki związek poboczny

wyraz wyraz

nadrzędny podrzędny

Wykonajcie w zeszytcie ćw. 1 i 2 str.229 (podręcznik).

Notatka do zeszytu.

Rodzaje związków wyrazowych w zdaniu.

1. Związek zgody to taki związek, w którym wyraz podrzędny dostosowuje swoją formę do wyrazu nadrzędnego. Formy wyrazów są ze sobą zgodne pod względem liczby, rodzaju, przypadku, osoby. Związkami zgody są najczęściej związki podmiotu i orzeczenia oraz niektóre związki z przydawką.

mama → kupiła
←

l.p.,r.ż. l.p., r.ż.

2. Związek rzędu to związek, w którym wyraz nadrzędny wymaga od wyrazu podrzędnego, aby wystąpił w określonym przypadku. Wyraz nadrzędny rządzi przypadkiem wyrazu podrzędnego. W związkach rzędu występują dopełnienie lub przydawka.

czego?
używam → komputera (dopełniacz)

3. Związek przynależności to taki związek, w którym wyraz podrzędny nie jest rządzony przez wyraz nadrzędny, ani nie musi się z nim zgadzać pod względem formy. W związku tym wyraz podrzędny (okolicznik) przynależy do wyrazu nadrzędnego.

gdzie?
szedł → daleko (okolicznik)

Wykonajcie w zeszytcie ćw. 4 str. 230.

Notatka do zeszytu.

Wyrazy poza związkami w zdaniu to takie, które nie tworzą żadnych związków składniowych. Służą one zaakcentowaniu pewnych wyrazów w zdaniu, wyrażają uczucia mówiącego lub jego stosunek do treści wypowiedzenia.

Do wyrazów poza zdaniem należą:

- wyrazy wtrącone, np. *owszem, co prawda, na pewno, oczywiście, tymczasem, więc, wtem,*
- wykrzykniki, np. *cześć, och, ach, hej,*
- wołacze, czyli bezpośrednie zwroty do adresata, np. *Marto, Kamilu, słuchaczu.*

Wyrazy wtrącone wydzielamy przecinkiem, wykrzyknikiem, myślnikiem.

Spóźniłem się, niestety, na mecz.

Wykonajcie w zeszycie ćw. 5,6 i 7 str. 231(podr.).

Praca domowa

Zeszyt ćwiczeń ćw. 2/53, 3,4/54, 5,6,7/55. Proszę ją wykonać do 27 maja. Będziemy sprawdzać w czasie lekcji.

Temat: Gdzie mieści się wyobraźnia?

Przybliżenie sylwetki Zbigniewa Herberta.

Zapoznanie z tekstem wiersza *Pudełko zwane wyobraźnią*.

Wyróżnienie obrazów poetyckich ukazanych w wierszu.

Analiza środków stylistycznych.

Wykonanie ilustracji do wiersza.

Zapoznajcie się z informacjami na temat życia i twórczości Zbigniewa Herberta (podr. str.219).

Przeczytajcie wiersz *Pudełko zwane wyobraźnią* (podr. str.219-220).

Wykonajcie ćw. 1 i 3 str. 220 (podr.).

Wyszukajcie w tekście wiersza i wypiszcie następujące środki stylistyczne: epitety, porównania, ożywienie, metafory. Przypomnijcie sobie definicję tych środków zamieszczoną na końcu podręcznika.

Wykonajcie ilustrację do wiersza w zeszycie.

Praca domowa

Ćw. 15/221 (podr.).

Pracę będziemy sprawdzać w czasie lekcji.